

Vlaams
Parlement

vergadering **C79 – WON7**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie

van 11 december 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Robrecht Bothuyne tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de uitspraken van de CEO van het Vlaams Energiebedrijf
- 204 (2013-2014)

3

■

Voorzitter: de heer Jan Penris

Vraag om uitleg van de heer Robrecht Bothuyne tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de uitspraken van de CEO van het Vlaams Energiebedrijf - 204 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Voorzitter, minister, collega's, u zou misschien kunnen denken dat mijn vraag over de uitspraken van vorige week van de voorzitter van het Vlaams Energiebedrijf (VEB) zou gaan, maar het gaat over uitspraken van de CEO, de heer Dirk Meire.

De CEO van het Vlaamse Energiebedrijf Dirk Meire heeft op een studiedag klaarheid trachten te brengen over de strategie van een van de poten van het Vlaams Energiebedrijf. Zoals u weet, moet het bedrijf in eerste instantie zorgen voor energiebesparende investeringen in het Vlaams overheidspatrimonium; in tweede instantie zou er kunnen worden geïnvesteerd in liefst innovatieve energieproductie; in derde instantie is er de activiteit rond de levering van energie aan de Vlaamse overheid als energieconsument. Over die laatste poot heeft de heer Meire een aantal uitspraken gedaan die, minstens in de sector toch, enige verbazing hebben gewekt.

Het Vlaams Energiebedrijf wil voor de Vlaamse overheid, haar instellingen en de Vlaamse gemeenten de aanbesteding voor de energielevering gaan regelen. De CEO verklaarde blijkbaar op die studiedag dat het dat enkel via de spotmarkt wil doen omdat dit op termijn tot lagere prijzen zou leiden dan de forwardmarkt. Dit is een zeer opmerkelijk idee omdat dit ingaat tegen het gebruikelijke energie-inkoopbeleid van overheden. Voor de overheden is het verwerven van budgettaire zekerheid nog steeds een prioriteit, waardoor er doorgaans gekozen wordt voor forwardprijzen die een bepaalde voorspelbaarheid in zich dragen. Volgens specialisten kan de spotmarkt ons dat niet garanderen gezien de hoge volatiliteit en onvoorspelbaarheid van de spotmarktprijzen.

Vraag is of de spotmarkt wel goed is voor een organisatie als een overheid waar budgetstabiliteit centraal staat. Ik ben ervan overtuigd dat het VEB een gunstige faciliterende rol kan spelen in de energie-aankopen voor verschillende overheden, maar die overheden mogen zich niet door het VEB laten storten in een of ander risicovol avontuur, dit kan ook niet de bedoeling zijn. Verder nog liet de CEO uitschijnen dat hij rechtstreeks wil sourcen in de groothandelsmarkt. Ik stel me dan de vraag of het VEB zich hiermee niet buiten de opgelegde opdracht bevindt omdat het dan immers aankoopcentrale en energieleverancier is. Er zou letterlijk gezegd zijn dat het VEB gaat leveren en factureren aan de eindafnemer zonder aanbesteding.

Minister, wat vindt u als minister van deze uitspraken van de CEO van het Vlaams Energiebedrijf? Hebt u daarover overleg met het Energiebedrijf, de voorzitter en eventueel de raad van bestuur? Een hoog risicoprofiel past volgens mij niet bij een energie-aankoopbeleid van een overheid. Moeten we overheden niet kunnen garanderen dat ze geen al te hoge risico's lopen door in zee te gaan met het VEB? Zo ja, hoe zult u dit garanderen?

Ik heb ook nog een iets ruimere beschouwing. De CEO heeft een aantal uitspraken gedaan die vragen doen rijzen, en de voorzitter doet blijkbaar regelmatig uitspraken in de media om zichzelf en het VEB te profileren. Ik stel me vragen bij zo'n communicatie, want dat is niet goed voor het Energiebedrijf, niet goed voor de geloofwaardigheid van het toch belangrijke initiatief waar we veel van verwachten. Ik hoop dat u, als voogdijminister, die mensen wijst op de draagwijdte van hun uitspraken en het belang van hun functie.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Mijnheer Bothuyne, het is inderdaad zo dat uw vraag die al eerder was ingediend, nu toch wel in een ander perspectief komt te staan door de uitspraken die de voorzitter onlangs heeft gedaan. De vraag die de heer Bothuyne stelt over de uitspraken van de CEO en die van de voorzitter van het Vlaams Energiebedrijf, doet me concluderen, minister, dat er binnen de meerderheid serieuze vraagtekens worden geplaatst bij de werking van het VEB. Meer nog: de vragen zijn eigenlijk een openlijke kritiek aan het adres van het paradepaardje van de regering. Mijnheer Bothuyne, ik citeer even uit Het Laatste Nieuws: “Het VEB zou zich beter bezighouden met zijn kerntaken. Op dat vlak heeft het nog niets bewezen.” Dat is een citaat van u, mijnheer Bothuyne.

Minister, wij hadden sowieso al ernstige vraagtekens bij de werking en de doelstellingen van het Vlaams Energiebedrijf. Met al die uitspraken van zowel de CEO als de voorzitter wordt het er niet bepaald beter op. Om me toch te focussen op de inhoud, wilde ik in de marge van deze vraag aan u de vraag stellen hoe vandaag de uitvoering van de kerntaken van het VEB verloopt. Welke projecten zijn er gerealiseerd? Welke projecten staan er op stapel en welke middelen staan daartegenover? Bent u ook nog van plan om voor het einde van deze legislatuur een soort evaluatie of stand van zaken te maken van het beleid van deze Vlaamse Regering samen met het Vlaams Energiebedrijf? Het lijkt me voor de commissieleden, voor het parlement maar ook voor de burgers toch wel heel belangrijk dat ze weten wat het speerpunt van de Vlaamse Regering op het vlak van energiebesparing heeft gerealiseerd. Ik hoop dat u een antwoord kunt formuleren.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Mijnheer Bothuyne, ik wil u van harte danken voor uw vraag. Ik heb begrepen dat u niet aanwezig was op die meeting, maar het is belangrijk dat het is opgepikt en dat we u de vraag mogen stellen, minister.

Ik volg in hoofdzaak de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting. Ook vanuit een budgettaire bekommernis, met het oog op de voorspelbaarheid van de uitgaven en een goede budgettaire planning, volg ik de impliciete suggestie van de vraagsteller. De discussie over de opportuniteit van het VEB is gepasseerd ondertussen, denk ik, het is er nu. Ik had begrepen dat de meerwaarde in de zin van kostenbesparing en efficiëntie zat in een bundeling van de aankopen van gas en elektriciteit door de verschillende overheidsinstellingen, veel meer dan ons te gaan begeven op de toch meer risicovolle spotmarkt. Als de overheid wijst op het potentiële pakket dat een bedrijf kan leveren, kan men toch al mooie, liefst wat in de tijd gestabiliseerde prijzen vragen aan de leveranciers.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ik knoop aan bij de discussie die we vorige week woensdag hebben gevoerd over de corporate governance van zo'n privaatrechtelijk bedrijf, dat wel een initiatief is van de overheid en ook deels wordt opgericht met kapitaal van de overheid.

De CEO van het Vlaamse Energiebedrijf is verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van een privaatrechtelijk extern verzelfstandigd agentschap (EVA). Dat geeft toch aan dat we allemaal de behoefte hadden om het op afstand te plaatsen. Hij doet dat op autonome wijze, maar natuurlijk binnen het kader dat wordt uitgetekend door de raad van bestuur van het Vlaams Energiebedrijf, zoals is bepaald in het decreet van 15 juli 2011, waarin we de principes voor de oprichting van het Energiebedrijf hebben beschreven. Hij doet dat verder op basis van de samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en het Vlaams Energiebedrijf, die ik zelf, na goedkeuring door de regering, heb getekend op 9 oktober 2013. Daarin staan de afspraken, de bevoegdheden en het kader.

Ik citeer als voorbeeld uit artikel 4, paragraaf 2, lid 2, van het decreet, dat bepaalt dat het VEB wordt belast met de volgende taken: “Het zelf of samen met anderen optreden als speler of facilitator in de groothandelsmarkten van elektriciteit (voor wat betreft groene en/of decentraal geproduceerde stroom) en/of gas (voor producenten op basis van warmtekrachtkoppeling).”

Artikel 4, paragraaf 2, lid 2, ten vierde, stelt: “Het zelf of samen met anderen optreden als speler of facilitator in de leveranciersmarkten van elektriciteit en/of gas.”

Dat is de basis. De raad van bestuur moet het kader scheppen voor hoe dat wordt ingevuld, maar ik meen ook te weten dat de CEO daarover hier een duidelijke toelichting heeft verschaft. Hier in de commissie heeft hij de principes toegelicht. Ik citeer uit het verslag van de gedachtewisseling over het businessplan van het Vlaams Energiebedrijf: “Studies van de CREG wijzen uit dat de Vlaamse overheid een gemiddelde prijs betaalt die nog altijd een marge kent tegenover de kortetermijnmarkt, van 10 percent voor elektriciteit en 15 percent voor aardgas. Het VEB wil daarentegen de kortetermijnmarkt bespelen.”

Dat heeft de CEO hier gezegd. In datzelfde verslag heb ik ook gelezen: “De opdracht van energieleveranciers omvat drie componenten: bevoorrading of sourcing; administratieve operaties zoals facturatie; contact met de klanten. Voor het VEB zijn vooral de sourcing en de klantenwerking van belang. Het tweede deel zal het uitbesteden, via marktconsultatie, onderhandelingsprocedure en matching zijn.”

Elke mening is belangrijk. De bezorgdheden die hier worden geduid, zal ik zeker overbrengen aan de CEO en de voorzitter van het Vlaams Energiebedrijf. Maar ik heb toch begrepen dat u hier al de kans hebt gekregen om dat zelf rechtstreeks te doen, namelijk naar aanleiding van de toelichting die de CEO hier heeft gegeven en waarin hij expliciet deze elementen heeft aangehaald. Ik breng uw zorgen nogmaals over, maar het is ook belangrijk om rechtstreeks met hen in debat te gaan elke keer dat ze naar hier komen.

De samenwerkingsovereenkomst met het VEB bepaalt: “Voor zover als nodig bevestigen de partijen de autonomie van VEB en de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur om het maatschappelijk doel van VEB te verwezenlijken.” De CEO is dus in eerste instantie verantwoordelijk verschuldigd aan zijn raad van bestuur. Daar hou ik me ook aan, toch zal ik de zorgen die hier zijn geuit meegeven aan de CEO en de voorzitter.

Het is opnieuw de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur om de CEO te coachen en te begeleiden om de missie en de doelstellingen van het VEB tot uitvoering te brengen. Het spreekt voor zich dat een goede risicoanalyse ook een belangrijke taak is voor de raad van bestuur. Het is een van hun taken om de risico's te analyseren en bewaken en op basis daarvan richtlijnen te geven aan de CEO voor het dagelijks bestuur. Met alle respect, de samenstelling van de raad van bestuur, ik hoef die niet op te sommen, geeft mij toch wel vertrouwen. Er zitten mensen in met de nodige ervaring en bestuurservaring. Daarom zijn ze ook gekozen. Ik heb er vertrouwen in dat ze zich niet in risicovolle avonturen zullen storten. Niettemin zal ik uw zorgen overmaken.

Wat de communicatie betreft, ben ik het ermee eens dat die zorgvuldig moet gebeuren, zowel door de CEO als door de voorzitter. Er is ook vorige week nog een akkefietje geweest over de communicatie. Daarover is een dialoog gevoerd met de voorzitter. Vrijdag heeft de raad van bestuur daar zelf een persbericht over gestuurd dat enige duidelijkheid heeft gebracht. Het is echter een terechte opmerking dat zeker een beginnend bedrijf dat zich nog volledig moet profileren, zeer zorgvuldig moet communiceren.

Mevrouw De Knop, in de samenwerkingsovereenkomst staat dat er een ritme van evaluaties en tussentijdse evaluaties komt. Als ik me niet vergis, is er een halfjaarlijkse evaluatie gepland voor maart. Als het parlement dat wenst, is het zeker mogelijk die hier ook te agenderen. Er is ook een jaarlijkse evaluatie die plaatsvindt in oktober.

De voorzitter: Wat dat akkefietje van vorige week betreft, neem ik aan dat we daar deze namiddag tijdens de plenaire vergadering mogelijkerwijze nog op zullen terugkomen. Maar nu beperken we ons tot de vraag van de heer Bothuyne, die klaar en duidelijk was.

De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Voorzitter, u hebt zonet een actuele vraag aangekondigd? U niet alleen.

Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het takenpakket van het Vlaams Energiebedrijf is hier al vaak aan bod geweest. We hebben een hoorzitting gehad waarbij de kortetermijnmarkt bespelen een citaat was van de CEO. Dat is nog niets anders dan zich exclusief te richten op de kortetermijnmarkt. Vanuit het parlement hebben wij niet alleen een rol als kapitaalverschaffer voor de private vennootschap die het Energiebedrijf is, maar ook als bewaker van het budget van de Vlaamse overheid en de risico's die daarmee gepaard gaan. Als ik dan hoorde hoe de heer Meire een en ander wenst aan te pakken, maakte ik me enigszins zorgen over de risico's die wij hier als klant van het Vlaams Energiebedrijf zouden kunnen lopen. Ik heb echter begrepen dat u die bezorgdheden zult bezorgen aan het Energiebedrijf zodat zij daar rekening mee zullen of kunnen houden. Ik zal dit verder blijven opvolgen en kijk uit naar de rapportering in maart. Het zou goed zijn dat die hier wordt geagendeerd in de commissie.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Het is zoals de heer Bothuyne net zegt: de vraag is in welke mate het Vlaams Energiebedrijf zich op die spotmarkt zal richten. Werken met belastinggeld is toch nog iets anders dan wanneer je in een commercieel bedrijf bepaalde risico's wilt nemen. Zoals daarnet gezegd, is de insteek hier vooral budgettair, financieel en naar de voorspelbaarheid. Als zou blijken dat het Vlaams Energiebedrijf zich steeds meer op die spotmarkt zou richten, laat het dan voortschrijdend inzicht zijn bij de commissieleden in het Vlaams Parlement en bij de leden van de Vlaamse Regering om te zeggen dat men zo niet kan werken binnen de context van een publieke dienst.

Voorzitter, ik wil hier nog kort de volgende bedenking aan koppelen. We moeten eens goed beginnen na te denken over al die verzelfstandigde agentschappen die een zekere autonomie hebben, en moeten hebben, daar niet van, maar stel dat het VEB de contracten gaat afsluiten voor de overheidsdiensten, stel dat het dat doet met contracten die een zeer hoge mate van volatiliteit kennen in hun prijzen, en stel dat u dat niet wilt, minister, of stel dat wij dat niet willen, hoe werkt dat dan? We moeten daar toch eens over nadenken. Het is niet uw schuld, maar het is de consequentie van Beter Bestuurlijk Beleid (BBB). U zegt dat u het zult aankaarten. Dat is wat weinig. Stel dat u het pertinent niet wilt of dat wij het pertinent niet willen om zo veel volatiliteit in onze energieprijzen te krijgen, wat zullen we dan doen om op tafel te kloppen? Dat is misschien een wat bredere discussie.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Ja, het is een bredere discussie, maar wel een hele interessante en terechte discussie. Het zijn vragen die we ons zeker moeten stellen bij de zelfstandigheid van de extern verzelfstandigde agentschappen. Op een gegeven moment komt het democratisch gehalte van de beslissingen op scherp te staan of is het moeilijk om dat te blijven garanderen. Ik vind het zeker een discussie waard, maar het gaat ruimer dan enkel een discussie die toegespitst is op het Vlaams Energiebedrijf.

Voorzitter, ik wens me ten slotte uitdrukkelijk aan te sluiten bij de oproep van de heer Bothuyne om de halfjaarlijkse rapportering van het Vlaams Energiebedrijf nu al te agenderen voor maart zodat we die grondig kunnen bespreken en niet op een drafje een week voor het reces ingaat.

De voorzitter: Dat is verworven beleid. We maken ons daar sterk voor.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

■